

Протокол №1
засідання ініціативної робочої групи
ОПП Менеджмент організацій
від «13» квітня 2021

Присутні:

Керівник робочої групи (гарант освітньої програми):

Акіліна Олена Володимирівна

Члени ініціативної групи:

Ільч Людмила Миколаївна, Яковенко Ігор Валентинович, Штепа Олена Валентинівна, Катющенко Ольга Володимирівна, Ярмошенко Марина Леонідівна

Порядок денний

1. Обговорення зауважень експертної групи та ГЕР до ОПП «Менеджмент організацій», визначення пропозицій щодо їх усунення та схвалення узгоджених змін до проекту нової редакції програми для подання на розгляд кафедри.

Слухали:

Інформацію гаранта освітньої програми Акіліної О.В. про результати попереднього аналізу зауважень експертної групи НАЗЯВО та ГЕР.

Виступили: Ільч Л.М., Яковенко І.В., Штепа О.В., Катющенко О.В., Ярмошенко М.Л.
Відзначено, що:

для критерію 1 робоча група пропонує:

- уточнити формулювання мети ОП, акцентувавши її унікальність, регіональний контекст та муніципальний аспект управління:

Мета освітньої програми полягає у формуванні особистості та підготовці висококваліфікованих фахівців з менеджменту організацій, які володіють сучасним управлінським мисленням, системними теоретичними знаннями та практичними навичками управління організаціями, процесами і ресурсами, а також компетентностями з аналізу, прогнозування та прийняття управлінських рішень з урахуванням специфіки громади м. Києва та міського середовища;

- доповнити перелік фахових компетентностей освітньої програми такими додатковими компетентностями:

ФКу-16 «Здатність використовувати знання в галузі економіки та економічного аналізу в практичній діяльності, застосовувати економічні теорії при управлінні бізнесом та персоналом»

ФКу-17 «Здатність до підготовки та реалізації організаційних проектів»;

- включити до оновленої ОП нові освітні компоненти: «Міжнародний менеджмент», «Адміністративний менеджмент», «Економічний аналіз» та «Електронне підприємництво (Електронна комерція)» з урахуванням матеріалів вітчизняних освітніх програм та міжнародної практики, а також «Основи проектного менеджменту», що узгоджується з наявністю проектної практики на 4 курсі та введенням фахової компетентності ФКу-17;

- уточнити позицію щодо дисциплін з бізнес-процесів: компонент «Технологія розробки та управління бізнес-процесами» розглядати як базовий і включити до основної частини ОП, а «Реінжиніринг бізнес-процесів» перенести у вибіркову частину відповідно до загальноукраїнської практики викладання цих дисциплін.

- включення до вибіркового блоку освітнього компонента «HR-аналітика».

для критерію 2 представлено два альтернативні підходи до структурування правових компонентів (перенесення або збереження ОК «Законодавче забезпечення»), можливість

заміни «Господарського законодавства» у вибіркового блоці та уточнення механізмів формування soft skills у межах існуючих компонентів і діяльності Центрів компетентностей.

за критерієм 3 підтримано рекомендації НАЗВО щодо процедури перезарахування неформальної освіти (університетський рівень), доступності версій ОП та активізації комунікації щодо академічної мобільності молодших курсів.

за критерієм 4 запропоновано оновити рекомендовану літературу, систематизувати інформацію про наукові здобутки здобувачів і продовжити практику вивчення іноземної мови через вибіркові компоненти та інтеграцію англomовних онлайн-курсів.

за критерієм 5 підтримано чітке формулювання форми атестації – публічний захист кваліфікаційної бакалаврської роботи та необхідність системнішого відображення видів контролю в оновлених РНП.

за критерієм 6 робоча група погодилася щодо необхідності розширення залучення професіоналів-практиків, подальшої співпраці з HR-агенцією UGEN та стимулювання публікаційної активності викладачів.

за критерієм 8 підтверджено вилучення спеціалізації, включення до робочої групи Катющенко О.В. та Ярмошенко М.Л., проведення опитувань випускників та широке обговорення проекту ОП на Раді роботодавців.

за критерієм 9 погоджено створення окремої сторінки гаранта, удосконалення механізму подання пропозицій та публікацію уніфікованої таблиці пропозицій стейкхолдерів.

Усі позиції детально подано в Додатках 1-4.

Ухвалили:

1.1. Взяти до відома інформацію гаранта освітньої програми та результати обговорення.

1.2. Схвалити запропоновані зміни до ОПП «Менеджмент організацій» з урахуванням зауважень експертної групи та ГЕР (відповідно до Додатку 1).

1.3. Оновлену редакцію проекту ОП і таблицю врахування пропозицій передати на розгляд засідання кафедри.

Керівник робочої групи

Олена АКЛІНА

Секретар засідання

Людмила ІЛЬІЧ

	1.4. При оновленні ОП пропонується також врахувати досвід аналогічних програм провідних українських університетів, зокрема: Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, НаУКМА, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, ХНЕУ ім. С. Кузнеця та Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Проаналізовано мету програм, склад обов'язкових компонентів та вибіркового блоків. Особливу увагу привернули дисципліни, пов'язані з міжнародним менеджментом (міжнародною економікою, зовнішньоекономічною діяльністю), адміністративним менеджментом, економічним аналізом, розвитком soft skills. За результатами цього аналізу пропонується включення в оновлену редакцію ОП нових освітніх компонентів: «Міжнародний менеджмент», «Адміністративний менеджмент», «Економічний аналіз» та перевести ОК з бізнес-процесів в основний блок ОП. (Див. Додаток 3) 1.5. До переліку фахових компетентностей пропонується додати: – ФКу-16 – <i>здатність використовувати знання в галузі економіки та економічного аналізу в практичній діяльності, застосовувати економічні теорії при управлінні бізнесом та персоналом;</i> – ФКу-17 – <i>здатність до підготовки та реалізації організаційних проєктів.</i> Ці компетентності спрямовані на підвищення унікальності ОП та краще врахування позицій стейкхолдерів. Також до питання аналітичних дисциплін (пропозиції Яковенка І.В.) доцільно віднести пропозицію щодо включення до вибіркового блоку освітнього компонента «HR-аналітика», замість ОК «Управління людськими ресурсами», що дублює ОК «Управління персоналом та HR-брендинг». 1.6. Для забезпечення послідовності підготовки здобувачів при проходженні виробничих практик пропонується залишати студента на одній базі практики протягом усіх етапів практики 4 курсу. Це забезпечить неперервність завдань, глибше розуміння функціонування організації та підвищення якості результатів практичної підготовки (див. Додаток 4). Також підтримано пропозицію щодо посилення теоретичного підґрунтя	Яковенко І.В. Акіліна О.В., Ільїч Л.М. Катющенко О.В. Катющенко О.В.
--	---	--

Критерій 2. З метою чіткої ідентифікації пререквізитів та постреквізитів у структурно-логічній схемі ОП важливо відобразити міжпредметні зв'язки. Варто переглянути блоки вибіркового освітніх компонентів таким чином, щоб процедура вибору не призводила до того, що дисципліна «Господарське законодавство» у двох варіантах вибору є безальтернативною. У освітній програмі рекомендовано забезпечити формування управлінських компетентностей здобувачів вищої освіти не раніше набуття ними правових компетентностей. Запропоновано розглянути можливість створення додаткових умов для отримання соціальних навичок (soft skills) через навчання здобувачів на відповідних факультативах або спеціальних курсах у ЗВО.	організаційної та управлінської діяльності шляхом включення до оновленої ОП освітнього компонента «Основи проектного менеджменту». Критерій 2. 2.1. Для посилення логічної структури ОП і дотримання послідовності формування правових та управлінських компетентностей пропонується: • перенести ОК «Законодавче забезпечення» на 1 курс і включити до його змістової частини модуль «Господарське законодавство» відповідно до рекомендацій експертів; Є альтернативна думка по цьому зауваженню: студент-менеджер першочергово має опанувати специфіку об'єктів та предметів управління, а потім вже усвідомлено вивчати законодавство, до того ж вивчення окремих питань законодавчої бази передбачено при опануванні управлінських ОК. Тобто, «Законодавче забезпечення управління (трудове, адміністративне, фінансове)» пропонується залишити на 2 курсі. • у вибіркового блоці, орієнтованому на управління персоналом, замінити дисципліну «Господарське законодавство» на ОК «Трудове законодавство», що дозволить краще врахувати специфіку блоку. 2.2. Формування soft skills пропонується посилити за рахунок: • системного залучення здобувачів до проєктних заходів HR-агенції UGEN, спрямованих на розвиток комунікаційних, командних та лідерських навичок (ця діяльність вже здійснювалася й відображена в подіях кафедри, проте буде додатково структурована й інтегрована в логіку ОП); • розширення практики тренінгів і практичних занять у межах роботи Центру основ управління із застосуванням інтерактивних методів навчання.	Львів Л.М. Акіліна О.В. Яковенко І.В. Акіліна О.В. Ярмошенко М.Л., Акіліна О.В.
---	--	---

Критерій 3. Рекомендовано розробити окреме Положення про перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, а також створити процедуру або інструментарій доведення інформації до здобувачів (наприклад, тематичні зустрічі представників адміністрації ЗВО або відповідальних осіб із здобувачами освіти, додання окремого пункту в систему дистанційної освіти тощо). Доцільно створити електронний архів положень та програм, які знаходяться на доопрацюванні та/або перегляді, щоб стейкхолдери мали можливість стежити за змінами, які відбуваються в положеннях та програмах, які є складовими реалізації ОП та навчання за нею. Варто розглянути можливість залучення здобувачів ОП до програм академічної мобільності під час навчання на молодших курсах, на яких низька щільність графіку практик дозволить їм реалізувати своє право на академічну мобільність.	Критерій 3. 3.1. Питання розроблення окремого Положення про перезарахування результатів неформальної освіти належить до компетенції університетського рівня. Робоча група ОП підтримує рекомендацію експертів і ініціюватиме обговорення цього питання з відповідальними структурними підрозділами університету. 3.2. Всі версії ОПП та навчальних планів, у тому числі такі, що були оновлені чи знаходяться в процесі уточнення, вже доступні на сайті університету. Окрема рубрика для обговорення змін діє на сторінці ОП. Разом з тим, для більшої прозорості пропонується додатково працювати це питання. 3.3. Програма академічної мобільності з Університетом Ченстохово (Польща) вже реалізується із залученням здобувачів, у тому числі саме з молодших курсів. Інформацію про можливості участі в програмах мобільності пропонується додатково актуалізувати у комунікаціях із здобувачами.	Акіліна О.В., Ільч Л.М. Штепа О.В.
Критерій 4. Запропоновано відобразити більш сучасну рекомендовану літературу у робочих програмах навчальних дисциплін, зважаючи на динамічність змін у галузі. Також варто було б створити сторінку з результатами наукових здобутків здобувачів (зокрема, результатів участі у конкурсах студентських наукових робіт, перелік публікацій здобувачів тощо), систематизувати інформацію про результативність міжнародної діяльності	Критерій 4. 4.1. У нових РНП рекомендовану літературу оновити з урахуванням сучасних джерел, міжнародних видань та електронних ресурсів. При цьому добір літератури здійснювати не лише за формальною ознакою року видання, а й з урахуванням наукової та практичної цінності джерел. 4.2. Інформація про наукові здобутки здобувачів (участь у конкурсах, конференціях, публікації тощо) вже висвітлювалася на сайті університету, зокрема на сторінках центрів компетентностей та на сторінці наукового гуртка. Надалі цю інформацію пропонується додатково систематизувати й	Акіліна О.В., Ільч Л.М. Ільч Л.М.

викладачів та здобувачів кафедри. Це б дозволило популяризувати студентську науку та міжнародну активність. Приділити більшу увагу вивченню іноземної мови, адже вона є важливою для здобувачів (це встановлено під зустрічі зі здобувачами, а також після виявлення в індивідуальних навчальних планах, що здобувачі часто обирають з каталогу навчальну дисципліну «Міжнародні екзамени з англійської мови»). Одним із провідних принципів вищої освіти є студентоцентрованість, тому рекомендовано розробити силабуси навчальних дисциплін, які є більш структурованими, логічно побудованими та зрозумілими для студентів та абітурієнтів.	зосередити на окремій сторінці, присвяченій студентській науці та досягненням здобувачів. 4.3. Посилення уваги до вивчення іноземної мови вже реалізується через системне забезпечення можливості обирати вибірккову дисципліну «Міжнародні екзамени з англійської мови», яка протягом багатьох років користується підвищеним попитом серед здобувачів. Додатково пропонується залучення студентів до проходження англомовного онлайн-курсу з електронного врядування (розробленого у співпраці з Таллінським технологічним університетом, Естонія) в межах ОК15 «Державне та регіональне управління». Під час вивчення курсу здобувачі отримують консультативну підтримку кафедри іноземних мов. 4.4. Зауваження про силабус знято ГЕР.	Акіліна О.В.
Критерій 5. Запропоновано відобразити в робочих програмах навчальних дисциплін всі види контролю (вхідний, проміжний та підсумковий), зазначені у Положенні про організацію освітнього процесу (п. 9.3.4). Варто забезпечити повну відповідність Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем у контексті вимог розділу VI «Форми атестації здобувачів вищої освіти» та вказати у ОП обов’язкові вимоги до кваліфікаційної роботи. Рекомендовано відкорегувати зміст довідки ЗВО про автоматизовану перевірку бакалаврської роботи на плагіат із зазначенням рівня унікальності. Також зазначений документ варто створювати не	Критерій 5. 5.1. Чинні РНП відповідають внутрішньоуніверситетським вимогам. Вхідний контроль доцільно застосовувати там, де є об’єктивна потреба у вирівнюванні рівня підготовки (наприклад, у «Вищій математиці»). Для фахових дисциплін 1 курсу така форма контролю не є обов’язковою. Водночас при розробленні нових РНП пропонується розглянути можливість більш системного відображення вхідного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та логіко-структурних зв’язків між компонентами. 5.2. Форму атестації здобувачів за ОП буде чітко визначено як захист кваліфікаційної бакалаврської роботи. В ОП пропонується зафіксувати таке формулювання (з урахуванням зауважень експертів): – <i>атестація проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи;</i>	Ільїч Л.М. Акіліна О.В.

лише з огляду на Закон України «Про авторське право та суміжні права», а й Закони України «Про освіту» (ст. 42) та «Про вищу освіту» (ст. 6, п. 2; ст. 16, п. 2; ст. 32, п. 3; ст. 69, п. 6). Доцільно підвищити рівень аналізу наявності текстових запозичень без належних посилань після технічної перевірки наукових та/або кваліфікаційних робіт (лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-263 від 20 травня 2020 р. - https://bit.ly/3brYkKi). Критерій 6. Доцільно залучати до аудиторних занять професіоналів-практиків з бізнес середовища, а не лише з освітнього середовища та сектору державного управління, адже існує позитивний досвід залучення експертів з різних галузей та представників роботодавців до гостьових лекцій. Запропоновано відобразити на сайті ННЦ розвитку персоналу та лідерства умови участі у програмах підвищення кваліфікації. Рекомендовано підвищити публікаційну активність викладачів з тематики навчальних дисциплін. Враховуючи позитивний досвід створення Рад роботодавців, запропоновано розглянути можливість створення Рад випускників.	– <i>кваліфікаційна робота передбачає розв’язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми у сфері управління, із застосуванням теорій та методів економічної науки;</i> – <i>кваліфікаційна робота перевіряється на наявність академічного плагіату;</i> – <i>робота оприлюднюється в інституційному репозиторії університету;</i> – <i>виконання ОП у повному обсязі завершується видачею документа про освіту встановленого зразка.</i> 5.3. Питання форми довідки про перевірку на академічний плагіат та процедури аналізу запозичень належить до компетенції університетських органів управління та відповідальних підрозділів. Завідувач кафедри підтримує рекомендації експертів і пропонує долучитися до опрацювання цих процедур на рівні університету. Критерій 6. 6.1. Питання посилення участі професіоналів-практиків у навчальному процесі є пріоритетним. Гарант ОПП вже співпрацює з HR-агенцією UGEN, у межах чого студенти беруть участь у семінарах, тренінгах та кейс-чемпіонатах за участю представників бізнес-середовища. Цю співпрацю пропонується продовжувати й розширювати, зокрема через системне залучення практиків до гостьових лекцій, тренінгів та проєктних форм роботи. 6.2. Публікаційну активність викладачів за тематикою навчальних дисциплін пропонується посилити та передбачити стимулювання підготовки публікацій, участі у наукових та науково-практичних заходах, а також пошуку можливостей для спільних досліджень із роботодавцями. Решта поза нашою компетенцією.	Ільїч Л.М. Акіліна О.В Штепа О.В.
---	--	--

Критерій 8. Варто забезпечити регулярне дотримання на ОП «Менеджмент організацій» визначених ЗВО термінів періодичного перегляду освітньої програми. Доцільно внести зміни до ОП «Менеджмент організацій» відповідно до положень п. 17 та п. 20 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про вищу освіту», а також роз'яснення НА стосовно використання категорії «спеціалізація» (https://bit.ly/2ZfEI6u). Варто забезпечити повну відповідність ОП «Менеджмент організацій» Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у контексті вимог розділу VI «Форми атестації здобувачів вищої освіти», який передбачає атестацію у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи із чіткими обов'язковими вимогами до неї. Пропозиції роботодавців щодо змісту ОП потребують більш глибокого урахування в перспективі. Доцільно більш активно залучати здобувачів вищої освіти до тематичного оновлення навчальних дисциплін та формування ПРН. Критерій 9. Рекомендовано у розділі «Обговорення освітніх програм» розміщувати проєкт ОП із контактами для отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів. З метою публічної довіри та інформування зацікавлених сторін щодо	Критерій 8. 8.1. Спеціалізацію прибрати, відповідно до зауваження 8.2. Продумати процедуру більш широкого обговорення з стейкхолдерами. Опитати випускників щодо старої ОП та її нової редакції. В робочу групу по створенню нової редакції ОПП наразі вже включено: • Катющенко Ольгу Володимирівну, директора сервісних служб ТОВ «Starlight Production», кандидат технічних наук; • Ярмошенко Марину Леонідівну, випускницю ОПП «Менеджмент організацій» (2017-2021 р.н.) Київського університету імені Бориса Грінченка. 8.3. Представити сформований проєкт ОП на обговорення з Радою роботодавців ФІТУ. 8.4. Опитування здобувачів вже відбуваються в межах роботи Центрів компетентностей регулярно й пропозиції та зауваження вже враховуються. Критерій 9. У межах оновлення ОП пропонується: • створити окрему сторінку гаранта освітньої програми із зазначенням контактів для зворотного зв'язку зі стейкхолдерами; • на сторінці «Обговорення освітніх програм» розмістити проєкт ОП із можливістю подання зауважень і пропозицій;	Акіліна О.В Катющенко О.В. Ярмошено М.Л. Акіліна О.В
--	--	--

потенційних змін у освітньому процесі доцільно оприлюднювати уніфіковану таблицю із пропозиціями та зауваженнями стейкхолдерів після громадського обговорення проєкту ОП. Оприлюднення на сайті актуальне і для обґрунтування схвалених та відхилених проєктною/робочою групою пропозицій стейкхолдерів у доопрацьованій та оновленій освітній програмі.	• після громадського обговорення проєкту ОП оприлюднити уніфіковану таблицю із пропозиціями стейкхолдерів та рішеннями робочої групи щодо їх врахування / відхилення.	
---	---	--

**Аналітична довідка щодо впровадження освітнього компонента
«Електронна комерція» до ОПП «Менеджмент організацій»
(підготовлено Штепою О.В.)**

Включення освітнього компонента «Електронна комерція» до оновленої редакції ОПП «Менеджмент організацій» є логічним, обґрунтованим і методично виваженим кроком, що спирається на сучасні тенденції розвитку управлінської освіти в Європейському Союзі та на практичний досвід провідних університетів — партнерів міжнародного проекту Erasmus+ «Teaching Digital Entrepreneurship» (2020-1-PL01-KA203-081784), у якому бере участь кафедра управління.

У межах проєкту вивчено підходи таких університетів ЄС, як:

- Краківський економічний університет (Польща);
- Університет Хаєн (Іспанія);
- Університет Фоджа (Італія);
- Неаполітанський університет Parthenope (Італія);
- Університет Салерно (Італія);
- Віденський економічний університет (Австрія).

У цих закладах дисципліни, пов'язані з електронною комерцією та цифровими бізнес-моделями, є невід'ємною частиною підготовки менеджерів. Курсова структура охоплює роботу з цифровими платформами та маркетплейсами, інструментами продажу, логістичними рішеннями, системами онлайн-платежів та цифровим маркетингом; широко застосовуються бізнес-кейси, симуляції та проєктні завдання. Це забезпечує формування компетентностей, необхідних для роботи в умовах цифрової економіки та управління процесами комерціалізації цифрових продуктів.

Окремого обґрунтування потребує вибір саме компонента «Електронна комерція», а не ширшого за змістом «Електронне підприємництво». У міжнародній практиці digital entrepreneurship є «парасольковою» категорією, що охоплює інновації, стартап-екосистеми, моделі розвитку цифрових бізнесів, венчурне фінансування тощо. Натомість електронна комерція є її прикладною, операційною складовою, зосередженою на організації та управлінні процесами онлайн-продажів, роботі з платформами та логістикою, формуванні клієнтського досвіду й управлінні електронними каналами збуту. Для менеджерського профілю ОПП «Менеджмент організацій» саме така прикладна спрямованість є найбільш релевантною, адже відповідає предметній області програми і дозволяє розвивати практичні управлінські навички у цифровому середовищі.

Впровадження освітнього компонента «Електронна комерція» ґрунтується на таких аргументах:

1. Відповідність міжнародному досвіду. У програмах провідних університетів ЄС модулі з електронної комерції інтегровані в підготовку менеджерів, фахівців з підприємництва та бізнес-адміністрування як інструмент розвитку актуальних цифрових компетентностей.
2. Насиченість сучасним управлінським змістом. Компонент формує здатність працювати з електронними бізнес-процесами — від організації онлайн-продажів до управління цифровими каналами взаємодії з клієнтами та цифровими платформами.
3. Практикоорієнтований характер. У зміст курсу можуть бути інтегровані кейси, отримані в межах проєкту Erasmus+, що дозволяє формувати у здобувачів реальні, практичні навички роботи у сфері цифрової економіки.
4. Відповідність Стандарту вищої освіти та потребам ринку праці. Компонент посилює цифрову складову програми, забезпечуючи формування компетентностей, прямо передбачених Стандартом за спеціальністю 073 «Менеджмент», та відповідає очікуванням роботодавців щодо підготовки менеджерів, здатних працювати в умовах цифрових трансформацій.

Таким чином, освітній компонент «Електронна комерція» органічно вписується в оновлений зміст ОПП «Менеджмент організацій», цілком відповідає міжнародним освітнім

тенденціям, ґрунтується на досвіді закордонних університетів, узгоджується зі стратегічними цілями університету щодо цифровізації та підсилює практичну підготовку здобувачів.

Аналітична довідка щодо порівняльного аналізу вітчизняних освітніх програм (підготовлено Яковенком І.В.)

З метою підвищення якості оновленої редакції ОПП «Менеджмент організацій» було здійснено аналіз змісту аналогічних освітніх програм провідних українських університетів, зокрема:

- Дніпровського національного університету імені О. Гончара
- Національного університету «Києво-Могилянська академія»
- Київського національного університету імені Т. Шевченка
- Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця
- Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Додатково зафіксовано порівняння з окремими дисциплінарними блоками КПІ та ХНУ ім. Каразіна.

Аналіз охоплював: формулювання мети програм; обов'язкові та вибіркові освітні компоненти; відповідність дисциплін сучасним тенденціям менеджменту та потребам ринку праці.

Узагальнені результати аналізу та пропозиції

Пропозиція щодо компонента	Наявність аналогічних дисциплін в інших університетах	Короткий висновок
1. Блок міжнародної складової: – Міжнародний бізнес-менеджмент – Зовнішньоекономічна діяльність – Міжнародний менеджмент – Менеджмент ЗЕД	Дніпровський НУ, Одеський НУ, НаУКМА, ХНУ ім. Каразіна, КПІ, КНУ ім. Шевченка (у різних редакціях і назвах)	Міжнародна складова чітко представлена в більшості програм. Доцільним є її посилення через введення компонента «Міжнародний менеджмент».
2. Контроль, аудит та економічний аналіз (як альтернатива нашому «Контролінгу»)	Дніпровський НУ, ХНЕУ ім. Кузнеця, Одеський НУ, НаУКМА	Поширена практика посилення економіко-аналітичного блоку; доцільно врахувати при оновленні програми й введення ОК «Економічний аналіз».
3. Адміністрування організацій / Бізнес-адміністрування	НаУКМА, КНУ ім. Шевченка, окремі модулі в інших ЗВО	Є тенденція включення адміністративного менеджменту до підготовки менеджерів. Пропонується додати компонент «Адміністративний менеджмент».
4. Компоненти з бізнес-процесів: – Технологія розробки та управління бізнес-процесами – Реінжиніринг бізнес-процесів (як поглиблений вибірковий компонент)	Присутні у ряді ЗВО у різних редакціях (Дніпровський НУ, Одеський НУ, ХНЕУ ім. Кузнеця, ХНУ ім. Каразіна та ін.)	Українські програми зазвичай поєднують базові курси з моделювання й розробки бізнес-процесів в основній частині з поглибленими дисциплінами щодо реінжинірингу у вибіркового блоці. Доцільно уточнити зміст і структуру обов'язкового та вибіркового компонентів

5. Історія економіки, економічної думки або менеджменту	НаУКМА, КНУ ім. Шевченка (переважно як вибіркові дисципліни)	Такі курси трапляються, але не є типовими для управлінських програм; включення можливе залежно від навантаження циклу загальної підготовки.
---	--	---

Узагальнений висновок:

Порівняльний аналіз підтвердив, що провідні українські університети приділяють особливу увагу таким змістовим блокам:

- міжнародний менеджмент / зовнішньоекономічна діяльність;
- адміністративний менеджмент;
- економічний аналіз та аудит;
- технології розробки та управління бізнес-процесами (як базовий рівень) та реінжиніринг бізнес-процесів (поглиблений рівень у вибіркового циклі).

На основі цього аналізу робочій групі було рекомендовано включити до оновленої редакції ОПП такі компоненти:

- «Міжнародний менеджмент». Пропонується введення цього компоненту на 4 курсі за рахунок скорочення годин, виділених на практику;
- «Адміністративний менеджмент». Запропонований ОК є доцільною альтернативою чинній дисципліні «Операційний менеджмент», оскільки остання значною мірою дублює зміст компонентів, присвячених управлінню бізнес-процесами, та орієнтована переважно на виробничі операції. Натомість «Адміністративний менеджмент» посилює компетентності студентів у сфері організаційного проектування, регламентування діяльності, документно-інформаційного забезпечення управління. Компонент є більш узгодженим із сучасними практиками менеджменту і забезпечує логічну структурну цілісність освітньої програми.
- «Економічний аналіз». Запропонований ОК є доцільною альтернативою чинній дисципліні «Теорія організацій та сучасні концепції лідерства», оскільки перша її частина є надмірно теоретизованою і не забезпечує формування прикладних компетентностей, а друга частина дублює зміст уже наявних у програмі компонентів з лідерства. Натомість «Економічний аналіз» посилює аналітичний та управлінсько-оцінювальний блок ОП, відповідає практикам провідних університетів та потребам роботодавців і логічно вписується в профіль підготовки менеджера;
- уточнити компоненти щодо бізнес-процесів (обов'язкові та вибіркові): компонент «Технологія розробки та управління бізнес-процесами» розглядати як базовий і включити до основної частини ОП, а «Реінжиніринг бізнес-процесів» перенести у вибіркову частину відповідно до загальноукраїнської практики викладання цих дисциплін.

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
про модель виробничої практики
для студентів IV-го курсу
спеціальності 073 “Менеджмент”
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми “Менеджмент організацій”
спеціалізації “Управління персоналом”
Київського університету імені Бориса Грінченка

Посилення динаміки змін зовнішнього середовища під впливом потужних як позитивних, так і негативних світових тенденцій, трансформація економіки до вищих рівнів технологічного укладу, зумовлюють необхідність формування менеджерів нового типу, здатних працювати в умовах нестабільності та багатозадачності. Ці об’єктивні чинники вимагають поступового переходу від традиційної освіти, орієнтованої на засвоєння знань до практико-орієнтованої, націленої на набуття, окрім знань, умінь і навичок, досвіду практичної діяльності.

Представлена авторським колективом кафедри управління Київського університету імені Бориса Грінченка модель практики для студентів IV-го курсу спеціальності 073 “Менеджмент” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми “Менеджмент організацій” охоплює чотири складові виробничої практики: зі спеціалізації, проєкту, управлінську та переддипломну. Кожна з цих складових, характеризується власною методологією, обґрунтованістю поставлених цілей та завдань, послідовністю етапів реалізації практики.

Кожен із етапів, представлений у моделі практики, формує увесь необхідних комплекс інтегральних і фахових компетентностей, передбачених стандартом вищої освіти спеціальності 073 “Менеджмент”, а зазначені у блоках завдання є актуальними, стимулюють креативність мислення у здобувачів та повністю відповідають сучасним вимогам до

підготовки високопрофесійних фахівців з менеджменту. Задля досягнення високих результатів проходження практики та отримання студентами нових знань і практичних навичок, передбачено розподіл студентів за успішними, впізнаваними на ринку підприємствами (організаціями) та органами виконавчої влади.

Водночас, з-поміж усіх чотирьох пропонованих видів практики надзвичайно цікавим інноваційним рішенням, яке сприятиме підвищенню якості підготовки нового покоління менеджерів, є модель проєктної практики.

Метою проєктної практики є закріплення, розширення та поглиблення теоретичних знань, практичних вмінь та навичок з дисциплін, що вивчаються, формування зацікавленості до майбутньої професійної діяльності, ознайомлення з методологією і відповідним інструментарієм, необхідним для успішного управління проєктами.

Модель проєктної практики передбачає закріплення низки загальних та професійних компетентностей менеджерів зокрема: розуміння предметної сфери та професійної діяльності; вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність генерувати нові ідеї, адаптуватися та діяти в новій ситуації тощо.

Структурно практика поділена на 6 послідовних етапів: система управління та система мислення; проєктний підхід в організації роботи; система планування; організаційна модель: процес, структура, делегування; взаємодія з людьми: мотивація, лідерство, культура; моніторинг та оцінювання проєктів/програм. Важливою складовою проєктної практики є індивідуальне завдання (заліковий модуль), де студент має розробити проєкт для організації відповідно до чітко визначеної структури.

Виконання завдань на кожному з цих етапів дозволить студентам проявити їхні науково-дослідні здібності, аналітичне, критичне та системне мислення, навички роботи в команді, навички у сфері управління проєктами тощо.

Авторський колектив відстоює позицію, що завдання практики можуть бути реалізовані на кожному з етапів лише у результаті мобільності студентів та їхнього переміщення між різними підприємствами впродовж 14 тижнів проєктної практики. На мій погляд, таке переміщення розпорошуватиме увагу студентів, не даючи можливості сконцентруватися на безперервності процесу управління проєктом «від ідеї до реалізації».

Тому пропоную у якості альтернативи сконцентрувати групу студентів на одному підприємстві з завершеним циклом виробництва, зосередивши їх у різних структурних підрозділах, що дасть змогу їм проявитися як команді менеджерів, що відповідають за певні етапи реалізації проєкту.

Саме такий підхід, на мій погляд, уможливить формування спеціальних компетентностей з проєктного менеджменту, сприятиме підготовці молоді до виконання професійних завдань та обов'язків інноваційного характеру, вирішення проблемних ситуацій й прийняття управлінських рішень.

Директор сервісних служб
ТОВ «Старлайт Продакшн»

Ольга КАТЮЩЕНКО

service-team.slm.ua
hello@slm.ua

+38 (067) 555 111 4
+38 (067) 400 5 303

вул. Паньківська, 11
01033, Київ, Україна